

Komunikacja międzyludzka w szkole

Naturalnym i najbliższym środowiskiem życia dziecka jest dom rodzinny, a zaraz potem społeczność szkolna. Rodzina stanowi pierwszą i podstawową grupę, w której rozwija się ono fizycznie i psychicznie. Dostarcza mu pierwszych wzorów zachowania się w różnych sytuacjach, uczy zasad prawidłowej komunikacji. Dziecko zdobywa w rodzinie bardzo ważne podstawy do dalszej nauki, pracy i wszelkiej działalności. Od warunków i atmosfery panującej w niej oraz od uznawanych przez jej członków wartości w dużej mierze zależy przebieg wczesnego uspołecznienia się dziecka. Nie można więc zignorować znaczenia rodziny w procesie wychowania i wykluczyć jej z organizacji życia szkolnego. Kluczem do nawiązania prawidłowych relacji rodziny i szkoły jest właściwa komunikacja między nauczycielami, rodzicami i uczniami. Zorientowanie na ucznia jako podmiot wychowania wymaga od nauczyciela określonych kompetencji komunikacyjnych, które umożliwią właściwe nauczanie, wychowanie i nawiązanie skutecznej współpracy ze środowiskiem rodzinnym wychowanka,

W literaturze pedagogicznej problematykę stosunków rodziny i szkoły porusza wielu autorów. We wszystkich rozważaniach podkreśla się konieczność nawiązania współpracy między obydwooma środowiskami wychowawczymi (zob. m.in. M. Mendel, 1998; M. Łobocki, 1985; I. Nowosad, 2001) oraz wskazuje na liczne korzyści wypływające z prawidłowych relacji rodziny i szkoły. Zdaniem K. Kalki, wzajemne kontakty rodziców i nauczycieli w kształceniu i wychowaniu ucznia umożliwiają właściwe i jednolite kształtowanie w uczniu wierności prawdzie i dobru. Umożliwiają też zapoznanie z troskami i życzeniami jednej i drugiej strony (K. Kalka, 1995, s. 41–42).

W publikacjach na temat komunikacji międzyludzkiej w środowisku szkolnym wymienia się wiele korzyści płynących z właściwej komunikacji między rodzicami i nauczycielami.

Właściwa komunikacja międzyludzka:

1. Przyczynia się do pogłębienia wiedzy nauczycieli o uczniach, ich rodzinach, wypełnianiu przezeń funkcji opiekuńczo-wychowawczej, napotykanym przez rodziców problemach.
2. Umożliwia rodzicom uzyskanie bądź poszerzenie wiedzy i umiejętności pedagogicznych, psychologicznych i socjologicznych. Dostarcza im informacji o nauczycielach, funkcjonowaniu szkoły, zachowaniu ich dzieci w środowisku szkolnym.
3. Ogranicza wzajemne negatywne nastawienie, nieufność, a umożliwia wyjaśnianie nieporozumień, podnoszenie autorytetu rodziców i nauczycieli.
4. Ułatwia zbliżenie społeczno-emocjonalne sprzyjające postawom tolerancji, wyrozumiałości, wzajemnej pomocy.
5. Daje możliwość większego udziału rodziców w konstruowaniu różnorodnych programów szkolnych. Dzięki temu rodzi w nich poczucie współodpowiedzialności.

6. Zwiększa pedagogiczną świadomość rodziców, odgrywa istotną rolę w tworzeniu właściwej atmosfery wychowawczej w domu i szkole

7. Ma duży wpływ na współdziałanie rodziców i nauczycieli, umożliwia szerzenie idei współpracy międzyludzkiej i rozwijanie tych umiejętności u uczniów. To z kolei sprzyja wyższym osiągnięciom dydaktycznym, wyższej aktywności pozalekcyjnej i zaangażowaniu w życie klasy

8. Czyni możliwą wzajemną pomoc w sytuacjach, gdy rodzina albo szkoła nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć napotykanego trudności dotyczących dzieci.

9. Przyczynia się do humanizacji i demokratyzacji relacji edukacyjnych. Naczelny cel współpracy i komunikacji rodziców i nauczycieli stanowi takie usprawnienie pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły, aby zapewnić najlepsze warunki do wszechstronnego rozwoju dziecka. Jednak, aby cel ten mógł być osiągnięty, a współpraca przynosiła wymienione korzyści, niezbędna jest prawidłowa komunikacja między rodzicami i nauczycielami.

Właściwa komunikacja międzyludzka umożliwia wymianę informacji, wywieranie wpływu wychowawczego oraz organizowanie wzajemnych stosunków. Prawidłowa komunikacja to zatem jeden z podstawowych czynników determinujących owocną współpracę domu rodzinnego i szkoły.

Warunki sprzyjające prawidłowej komunikacji to:

- odpowiednia organizacja środowiska, warunków dla dobrej komunikacji,
- dawanie innym takich samych praw jak sobie,
- respektowanie potrzeb obu stron procesu komunikacji,
- otwartość i empatia,
- uprzejma forma wypowiedzi,
- akceptacja, wyrażanie opinii, nie ocen (np. myślę, sądzę, moim zdaniem, według mnie).

Stosując zasady skutecznego porozumiewania się, należy pamiętać o tym, iż nie ma jednego, sprawdzonego sposobu efektywnej komunikacji międzyludzkiej. Porozumiewanie się to proces dwustronny, działanie dynamiczne, zależne od wielu czynników.

Efektywne porozumiewanie się między ludźmi jest jedną z bardziej istotnych umiejętności w dzisiejszym świecie, wpływa na dobre relacje z innymi oraz pomaga w osiągnięciu celów – edukacyjnych, życiowych i zawodowych.